

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

พูดถึงเรื่องบัญชีแล้วเหมือนเป็น “ยาขม” สำหรับคนไทยแม้กระทั่งนักศึกษาในมหาวิทยาลัยก็ยังไม่ค่อยรู้กันเท่าไรนัก เมื่อต้องลงเรียนวิชา “บัญชี” การบันทึกข้อมูลทางการบัญชี ได้ทำกันมานานแล้ว ไม่น้อยกว่า 5 พันปี โดยจากหลักฐานที่ปรากฏมีการจดบันทึกข้อมูลบน แผ่นดินเหนียว การบัญชีแพร่หลายในยุโรปสมัยกลางของประวัติศาสตร์ ในประเทศไทยการ บัญชีเริ่มมีตั้งแต่สมัยอยุธยา ในช่วงปี พ.ศ.2193–2231 ตรงกับสมัยสมเด็จพระนารายณ์ มหาราช ประเทศไทยได้มีการเจริญสัมพันธไมตรีกับประเทศยุโรป คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส และ โปรตุเกส บัญชีที่ถูกจัดทำขึ้นเป็นบัญชีแรกคือบัญชีเงินสด และได้ถือปฏิบัติมาจนกระทั่งถึง สมัยกรุงรัตน โกสินทร์ ซึ่งตรงกับสมัยรัชกาลที่ 5 ได้เริ่มจัดทำบัญชีเงินพระคลังเป็นหมวดหมู่ และวิชาการบัญชีก็ได้เริ่มมีการศึกษากันเป็นครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 5 เช่นกัน ในปัจจุบันนี้ปัญหาภาวะเศรษฐกิจ การเมืองเข้ามารุมล้อมการดำรงชีวิตให้อยู่รอดภายใต้สังคมเศรษฐกิจในขณะนี้ แนวทางหนึ่งที่ประชาชนไทยควรยึดถือคือการพึ่งตนเอง รู้จัก ความพอประมาณ และไม่ประมาทตามแนวปรัชญา “เศรษฐกิจพอเพียง” ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่ทรงมองเห็นถึงความสำคัญของการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับตัวเอง รู้จักความพอมีพอกิน พอมีพอใช้ คำนึงถึงหลักเหตุผลและการประมาณตนเอง พร้อมกับทรงเตือนสติ ประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาท โดยเฉพาะการใช้จ่ายเงินอันเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินชีวิต การที่ภาครัฐบาลมีแนวโน้มให้ประชาชนมีความรู้ทางด้านบัญชี ก็เพื่อนำความรู้ทางด้านบัญชีมาพัฒนาตนเองในระดับภาคครัวเรือน และภาคชุมชน และยังสามารถนำบัญชีมาวางแผนการใช้จ่ายหรือการคาดการณ์ในอนาคตได้

ปัจจุบันประเทศไทยมีปัญหาความยากจนเป็นปัญหาสำคัญระดับชาติที่ฝังลึกและเรื้อรังมายาวนานโดยประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีรายได้ไม่แน่นอนและมีรายได้น้อยไม่เพียงพอต่อการใช้จ่าย ส่งผลให้มีความทุกข์ยากในการใช้ชีวิต ขาดโอกาสในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในหลายๆด้านทำให้คุณภาพชีวิตของประชาชนต่ำกว่ามาตรฐานของสังคม อันเป็นผลกระทบเชิงลบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ปัญหาของความยากจนมาจากสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ ปัจจัยภายในตัวบุคคลและปัจจัยภายนอกตัวบุคคลโดยปัญหาภายในตัวบุคคลที่สำคัญ ได้แก่ การขาดความรู้ความสามารถในการดำเนินงานและการวางแผนจัดการที่ดีและปัญหาที่เกิดจากวิถีชีวิตที่ไม่เหมาะสม เช่น การใช้จ่ายฟุ่มเฟือย การบริโภคนิยมและอื่นๆ (บุญบา อารีย์, 2557) การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายช่วยให้เห็นถึงความสำคัญของการออมมากขึ้น รู้จักวางแผนในการใช้เงินในชีวิตประจำวัน

เนื่องจากที่ผ่านมาไม่มีการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่าย จึงไม่มีการวางแผนการเงินทำให้รายจ่ายมากกว่า รายได้ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาเงินไม่พอใช้ จึงทำให้มีการกู้ยืมเงินทั้งในและนอกระบบเกิดขึ้นเป็นปัญหาหนี้สินของชาวบ้าน ชุมชน จึงให้มีการรณรงค์ให้ความรู้การจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายเพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติตามแนวคิดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและเพื่อให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดียิ่งขึ้น (พิมพ์รัก พุ่มเจริญ, 2559) หากคนเราวางแผนการรับเงินและการจ่ายเงินของตนเองได้ เท่ากับว่ารู้จักความเป็นคน ได้พัฒนาตนเองให้เป็นคนมีเหตุมีผล เป็นคนรู้จักพอประมาณ เป็นคนรักตนเอง รักครอบครัว รักชุมชนและรักประเทศชาติมากขึ้น จึงเห็นได้ว่าการทำบัญชีครัวเรือน ในเรื่องรายรับรายจ่าย ก็คือวิถีแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนา 3 ชีวิต ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงนั่นเอง เพราะปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ปรัชญาชีวิตที่ถูกต้องเหมาะสมพอดีสอดคล้อง ถูกต้องตามกฎหมาย ธรรมชาติ ที่มีทั้งความเป็นเอกภาพและดุลยภาพอยู่เสมอ (ประชาไท, 2550)

โรงเรียนไหล่หินวิทยา ตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง เปิดสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน ผู้วิจัยพบว่านักเรียนไม่มีความรู้พื้นฐานในการจัดทำบัญชีรายรับ-รายจ่ายของตนเองและครัวเรือน และยังไม่มีความรู้พื้นฐานในการจัดการออมเงินซึ่งส่งผลทำให้นักเรียนไม่รู้ค่าของเงิน ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาความรู้ความเข้าใจในการจัดทำบัญชีครัวเรือนของนักเรียนโรงเรียนไหล่หินวิทยา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการบันทึกบัญชี รายรับ – รายจ่าย ของนักเรียน และสามารถนำมาบริหารจัดการค่าใช้จ่ายของตนเองได้ ก่อให้เกิดการออม รวมถึงการสร้างนิสัยทางการเงินที่ดีในอนาคต ภายใต้การมีส่วนร่วมของครู และผู้ปกครอง อันจะส่งผลให้นักเรียนสามารถที่จะวางแผนและควบคุมการใช้จ่ายเงินที่ดีขึ้น ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดีได้อย่างยั่งยืน

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ของนักเรียนโรงเรียนไหล่หินวิทยา ตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ทราบถึง ความรู้ความเข้าใจ ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำบัญชีครัวเรือน ของนักเรียนโรงเรียนไหล่หินวิทยา ตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่จะสามารถนำมาเป็นแนวทางในการบันทึกบัญชีรายรับ-รายจ่ายของนักเรียน ที่จะสามารถนำมาบริหารจัดการค่าใช้จ่ายของตนเองได้ ก่อให้เกิดการออมรวมถึงการสร้างนิสัยทางการเงินที่ดีในอนาคต

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการวิจัยจำแนกได้ ดังนี้

1) ประชากร และ พื้นที่

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนโรงเรียนไหล่หินวิทยา ตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปาง ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นชั้นปีที่ 1-3 และ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายชั้นปีที่ 4-6 จำนวนรวมทั้งสิ้น 120 คน

2) ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ตั้งแต่เดือน มกราคม 2565 ถึง ธันวาคม 2565

1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ

ความรู้ ความเข้าใจ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของนักเรียนโรงเรียนไหล่หินวิทยา ตำบลไหล่หิน อำเภอกะลา จังหวัดลำปางในการจัดทำบัญชีครัวเรือน

การจัดทำบัญชีครัวเรือน หมายถึง การบันทึกรายรับรายจ่ายประจำวัน ประจำเดือนของ ว่ามีรายรับจากแหล่งใด รายจ่ายจำเป็นมาก รายจ่ายจำเป็นน้อย มีจำนวนเท่าใด มีเงินคงเหลือเท่าใด หรือเงินไม่พอใช้เท่าใด โดยนำรายรับ รายจ่าย มาหักลบกัน จะทราบว่าใช้จ่ายขาดดุลหรือเกินดุล สามารถใช้วางแผนการรับเงิน การจ่ายเงินของตนเองและครอบครัวได้

รายรับ หรือ รายได้ หมายถึง เงินหรือสินทรัพย์ที่วัดมูลค่าได้ ที่ได้รับการประกอบอาชีพหรือผลตอบแทนที่ได้รับจากการให้ผู้อื่นใช้สินทรัพย์ หรือผลตอบแทนจากการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น รายได้จากค่าจ้าง แรงงาน เงินเดือน ดอกเบี้ยรับจากเงินฝากธนาคาร หรือจากเงินให้กู้ยืม รายได้จากการขายสินค้าหรือบริการ เป็นต้น

รายจ่าย หรือ ค่าใช้จ่าย หมายถึง เงินหรือสินทรัพย์ที่วัดมูลค่าได้ ที่จ่ายออกไปเพื่อให้ได้สิ่งตอบแทนกลับมา สิ่งตอบแทนอาจเป็นสินค้าหรือบริการ เช่น ค่าอาหาร ค่าน้ำค่าไฟฟ้า (ค่าสาธารณูปโภค) ค่าน้ำมัน ค่าหนังสือ เป็นต้น หรือรายจ่ายอาจไม่ได้รับสิ่งตอบแทน คือสินค้าหรือบริการก็ได้ เช่น เงินบริจาคเพื่อการกุศล เงินทำบุญทอดกฐิน ทอดผ้าป่า เป็นต้น